

Důchody

22.08.2018 11:34 ČRo Plus Zpráva

Jan BUMBA, moderátor

Vláda chce, aby se zvýšily důchody lidem, kteří zatím pobírali nejméně. Kvůli tomu by se naopak částečně oslabil zásluhovitost, tedy zohlednění toho, kolik lidí odvedli státu během doby, kdy chodili do práce. Babišův kabinet také navrhuje zvednout důchod o 1000 korun seniorům nad 85 let, podle Senátu by ale tuhle tisícovku měli dostávat lidé ne podle věku, ale poté, co v důchodu strávili 25 let. Co tyto návrhy udělají s důchodovým účtem. Bude z čeho přidávat? Dobrý poslech přeje Jan Bumba. A naším hostem je dnes ekonom Jiří Šatava z akademického pracoviště **CERGE-EI**. Dobrý den.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Dobrý den.

Jan BUMBA, moderátor

Ještě dovysvětlím, že základem té novely, o které se hlasuje v parlamentu je zvýšení základní pevné výběry tak, aby odpovídala deseti procentům průměrné mzdy a zatím je to 9 procent. Snížila by se naopak procentní část penze, ve které se odráží právě to, jaký měli lidé plat před důchodem. Z vašeho pohledu je pane Šatavo je logické, že stát chce takto přispět lidem s nejnižšími penzemi.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Pokud by stát se opravdu přispět těm s nejnižšími penzemi, asi na to má lepší nástroje. Mohl by to udělat přece jen jinak, aby pomohl opravdu těmto lidem a stálo ho to podstatně méně. Mohl by se podívat například na vdovské důchody, protože víme, že nejnižší ženy, vdovy, které už jsem ve velmi pokročilém věku a které už padají pod hranici chudoby a přirozeně, pokud je jim 80 a víc, tak většinou nemůžou s tou situací ani nic dělat. Důchodce, kterému je okolo 60 let se přece jenom může snažit nějak přizpůsobit, nějak si přivydělat a tak dále, ale i to ženy vdovy už nemají žádnou šanci co dělat. Mohli bysme se také podívat také na valorizace, protože víme, že starodůchodci, kteří už jsou jistou dobu v důchodu, mají nižší penze než ty, kteří do důchodu právě nastoupili, takže je otázkou, pokud stát chtěl opravdu pomoci jenom, jenom, hlavně těm, kteří mají nízké důchody, jestli na to nemohl najít lepší nástroje a tím pádem jim pomoci mnohem více za stejné peníze.

Jan BUMBA, moderátor

Takže jestli vám správně rozumím, vám se tento způsob, tedy zvýšení té základní výměry nezdá úplně ideální.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Úplně ideální se mi nezdá. Pokud bysme opravdu chtěli pomoci těmto lidem, volil bych jiné nástroje určitě.

Jan BUMBA, moderátor

Považujete za závažné, že by se měla snížit ta zmiňovaná zásluhovitost, tedy to, kolik lidí jaksí odvedli do systému během pracovních let?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Asi to není to nejdůležitější na té změně, na druhou stranu je to další kamínek do té mozaiky, proč volit jiný nástroj k tomu rozlišování důchodů těch nebo jakým následným způsobem zvyšovat důchody. V současnosti už je solidarita, jak říkáte, velmi vysoký., pro představu, pokud někdo bude pobírat řádově 45 % průměrné mzdy,

tak jeho čistý důchod bude vyšší, než jeho předchozí čistá mzda. Zatímco někdo, kdo pobíral řádově dvojnásobek průměrné mzdy, tak u něj bude čistý důchod někde na 40 % jeho předchozí čisté mzdy, takže tam je vidět, že ta solidarita už je velmi vysoká a my teďka tu solidaritu ještě dále posouváme.

Jan BUMBA, moderátor

No on nakonec i Ústavní soud v roce 2010 kritizoval malou zásluhovost českého důchodového systému. Myslíte, že ta současná změna je tak velká, že by z tohoto důvodu mohl třeba někdo tuto novelu někdo napadnout? Nebo prostě mluvíme o procentu a je to něco, co je bagatelný.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

O procentu úplně nemluvíme. Určitě je to něco, s čím by se potenciálně nějaký senior mohl obrátit na Ústavní soud a neřekl bych, že je bez šancí.

Jan BUMBA, moderátor

Pokud ta novela projde, tak bude to při současných mzdách a cenách společně s valorizací podle propočtů ČTK dělat asi nějakých 900 korun navíc k průměrnému důchodu, to musíme říci, že hovoříme tedy o průměru, náklady na penze by se zvýšily asi o nějakých 35 nebo 38 miliard korun. Může si to rozpočet respektive důchodový účet dovolit?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Státní rozpočet si to může dovolit pro pár následujících let. Tam důchodový účet spadne opět do deficitu, jako minulý rok se dostal do mírného přebytku, tak opět spadne také kvůli těmto změnám do deficitu a na tom je velmi nepříjemné, že do toho deficitu se dostává v době, kdy je relativně ekonomika velmi dobře běží. V době nebo ty největší problémy začnou po roce 2030, takže řádově někdy za 10 let, kdy začne česká populace rapidně stárnout a důchodový účet se začne propadat do velmi vysokých deficitů a tak pak samozřejmě pocítíme i tyto opatření, která budou ten deficit ještě více prohlubovat a budou ho prohlubovat tolik, že si to nebudeme moct pravděpodobně v budoucnosti dovolit a budeme muset do důchodového systému nějakým způsobem šáhnout a nejpravděpodobněji do něj šáhneme tak, že se změní důchodový věk, protože všechny ostatní změny jsou v praxi pravděpodobně nereálné.

Jan BUMBA, moderátor

Ale v současné situaci by to mělo nebo nemělo mít nějaký zásadní dopad těch zhruba nějakých 35 miliard korun navíc, protože jak jste říkal, ekonomika je v konjunkturu, zvyšuje se výběr daní a tak dále a tak dále. V současné ekonomické situaci, dává to smysl?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Krátkodobě se to může zdát, že to nevdává. Nicméně problém je, že když dneska přidáte, tak už dneska nevezmete těm důchodcům, takže z dlouhodobého hlediska je to docela výrazný problém, protože vy pak budete muset ten důchodový věk například zvyšovat o to více, abyste na ty důchody ještě měl, takže ano, jako v dnešní, dneska, tento rok, příští rok si to česká ekonomika dovolit může, nicméně za 15 - 20 let se tady vyrábí nebo zvětšuje problém, který tady má, o kterým ví dopředu a který příliš neřeší.

Jan BUMBA, moderátor

No ale je nějaká jiná cesta, než nějakým způsobem zvyšovat důchody, protože ti lidé, kteří jsou v penzi přece potřebují z něčeho žít a pokud rostou ceny, pokud rostou životní náklady, je nějaká jiná možnost, než prostě nějak přidávat?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Určitě. Tady je jedna věc, že momentálně máme důchody ne příliš vysoké a tudíž musíme těm lidem nějak pomoci. Nemůžeme se tvářit, že tady ten problém není samozřejmě a jedna věc je, pokud jim chceme přidávat a máme už momentálně problém s deficitem důchodového účtu, tak bysme měli přidávat co nejefektivněji, to

znamená, asi bysme se neměli dívat na zvyšování základní výměry, ale měli bysme se nebo měli bysme ty změny dělat daleko více cílené. Na daleko menší skupiny obyvatel, které jsou například ohrožené chudobou v penzi, které mají ty nejnižší důchody a kterým chceme teda pomoci daleko více a tím pádem ta změna může být daleko větší za stejné peníze, to je část nebo ta strana výdajová. Na straně příjmů, můžeme se snažit, aby důchodový účet měl co nejvyšší příjmy. Například se můžeme podívat na pojistné samostatně výdělečných osob. Víme, že platí velmi nízké pojistné, to je spojeno i s tím, že budou mít v budoucnu i velmi nízké důchody, ale v současnosti, to samozřejmě /nesrozumitelné/ příjmy. Můžeme se podívat na to, že máme velmi málo v mezinárodním porovnání nepracujících důchodců. V České republice všichni odcházejí nebo drtivá většina lidí odchází do důchodů v okamžiku dosažení důchodového věku. Ve světě to není zdaleka standart a pokud by se nám podařilo udržet seniory na trhu práce, oni by platili dále pojistné, dále by platili daně a tak dále, takže nejsou to nikde opatření, kde bysme získali nějaké horentní částky a bylo by to samospasitelné, ale musíme se snažit využít efektivně veškeré možné příležitosti, jak zvýšit příjmy důchodového systému, což bohužel v současnosti zdaleka neděláme a to je škoda.

Jan BUMBA, moderátor

Na ty živnostníky nebo OSVČ se ještě podrobněji zeptám v průběhu tohoto rozhovoru, ale vy jste zmiňoval deficit důchodového účtu, ale v posledních letech tam byl přebytek nebo ne?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Pouze poslední rok byl přebytek.

Jan BUMBA, moderátor

Poslední rok.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Poslední rok. Před tím byl deficit v řádu desítek miliard a pokud bysme se podívali na deficit za posledních 10 - 20 let, tak se budeme bavit o kumulovaném deficitu 100, ve stovkách miliard.

Jan BUMBA, moderátor

A to, že se to teď přehouplo v tom posledním roce, to není důležité.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

To je samozřejmě fajn, problém je, že se to přehouplo tak velmi málo vzhledem k tomu, jak naše ekonomika dobře šlape, protože víme, že máme v současnosti populaci, která není nejmladší, ale rozhodně není nejstarší v současnosti. Ekonomika jí jde velmi dobře a my jsme se dostali jenom do velmi nepatrného plusu. Víme, že populace bude výrazně stárnout a víme, že ekonomika furt takhle neporoste, takže víme, že do roku 2050 podle prognózy ministerstva práce a sociálních věcí bysme se měli dostat na deficit řádově například okolo 170 miliard ročně, které budeme muset někde zaplatit, budeme muset na ně někde vzít.

Jan BUMBA, moderátor

Hostem dnešního Interview je ekonom Jiří Šatava z pracoviště **CERGE-EI**. Když se ještě vrátíme konkrétně k té novele, která je nyní v parlamentu, tak k tomu, o čem už jsme mluvili ještě přichází návrh na výplatu extra tisíce korun lidem starším 85 let, Senát, jak jsme taky zmiňovali navrhuje to tak, aby se ty peníze vypláceli lidem ne podle věku, ale těm, co jsou v důchodu nejméně 25 let. Je v těchto dvou variantách nějaký zásadní rozdíl z pohledu dopadů na státní rozpočet, respektive tedy důchodový účet.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Z hlediska velikosti dopadů na státní rozpočet to až tak velký rozdíl není. Pokud se zvýší základní výměra o 1 % nebo o 1% bod, tak to má daleko větší vliv, než jestli budeme přidávat 1000 korun těm, co jsou 25 v důchodu nebo těm lidem, kteří dosáhli 85 let. Tam je asi na tom trochu nepříjemné, že ten návrh chce jít dobrým směrem. Snaží se přidat těm lidem, kteří jsou už delší dobu v důchodu a již důchodu, vzhledem ke mzdám v ekonomice

jsou relativně velmi nízké, protože tady máme nastavenou valorizaci tak, jak máme, ale ten návrh jim navrhuje přidat až opravdu až v těch 85 letech nebo po těch 25 letech v důchodu, a toho se moc seniorů nedožije. My víme, že muž 65 se pravděpodobně 85 nedožije. Žena 65 se jich pravděpodobně dožije, podle současných demografických výhledů, ale nebude žít příliš déle po těch 85 letech, takže určitě je to krok dobrým směrem, nicméně na papíře vypadá podstatně líp, než v praxi reálně bude. Kdybysme se například rozhodli, že se rozhodneme podstatně více podpořit valorizaci, tak bysme pomohli každému člověku, který už je nějakou dobu v důchodu a pomohli bysme mu v 64 - 5- 6 a ne až v 85.

Jan BUMBA, moderátor

Podle vás by tedy změna valorizace byla lepší nástroj než ta novela, která je nyní projednávána? Protože s valorizací se nehýbá, teď to musíme zase připomenout.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

S valorizací pohla předchozí vláda, ta jí zvýšila.

Jan BUMBA, moderátor

A teď se o ní nehovoří.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

A teď se tak, z mého pohledu, pokud bych měl udělat já rozhodnutí, tak bych řekl, že ušetřím peníze, které se daly na základní výměru a na tady to extra doplnění nebo extra zvýšení důchodů lidí v 85 letech a dal bych tyto peníze na zvýšení valorizace, aby ty vyšší důchody pocítili nejen ti 85, ale i ti mladší a abysme zajistili to, abysme tem lidem pomohli v okamžiku, kdy to nejvíce potřebují, protože nástupní důchod toho člověka samozřejmě není nějak přehnaně vysoký, ale přece jenom je podstatně vyšší vzhledem ke mzdám v ekonomice, než jaký ten důchod má člověk po té, co je rok důchodu, dva roky v důchodu a tři roky v důchodu. Tam se ty nůžky mezi jeho důchodem a mzdami v ekonomice furt rozebírají.

Jan BUMBA, moderátor

Dá se selským rozumem asi usoudit, že pro většinu lidí je dost jedno, jestli to bude valorizace, jestli to bude základní pevná výměra, jestli to bude procentní část penze a možná spousta lidí ani tyto termíny nezná, ale důležitá je ta částka, o kolik to bude, pokud by to mělo být nějakých 900 k průměrnému důchodu od ledna příštího roku, dá se spočítat, o kolik je možné zvýšit důchody a teď myslím tu částku ve stokorunách nebo tisícikorunách, aby to stát unesl.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Určitě to jde, otázkou je, co znamená, aby to stát unesl. My víme, že i kdyby stát nebo pokud projde tato novela a stát už dál na důchody nesáhne, tak víme, že okolo toho roku 2050 důchodový účet bude sám o sobě bude generovat deficit okolo 3, 5 % HDP, to znamená těch řádově 170 miliard. To je hrozně moc. To je to, co vybereme v současnosti na daní z příjmu fyzických osob například plus minus, takže na to někde vzít to bude velmi složité a jinými slovy, my nemáme ani tak jako problém řešit to, kolik ještě můžeme přidat. My vlastně spíš řešíme, jak budeme financovat to, co v současnosti máme, při tom jak se nám bude měnit do budoucna populace, jak nám bude stárnout.

Jan BUMBA, moderátor

Takže i kdybychom nic nepřidávali, tak už to bude znamenat v budoucnu pro státní rozpočet problém. I kdyby se nepřidávalo vůbec nic.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

I kdyby se nic nepřidávalo a důchodový zákon zůstal tak, jak je. Pokud, takže bude musela nějak reagovat. Nejsnazší cesta by byla to zvýšení důchodového věku, tam bychom byli schopni dosáhnout toho, že by ty deficity každoročně i v tom roce 2050 byly unesitelné pro ten stát. Všechny ostatní cesty budou složité. Zvýšení

pojistného v současné době asi není reálné. Jakým způsobem snižovat důchody taky není reálné, takže jediné, co by nám pak zbylo pak další zdroje odněkud jinak ze státního rozpočtu a pak se musíme ptát odkat' a odkat' bysme vzaly tak velké částky, které se bavíme řádově o stovkách miliard po tom roce 2030- 40, takže tam by to bylo asi taky velmi složité, samozřejmě můžeme doufat v takové jevy, jako digitalizace a dále, ale jsou to asi věci, v které můžeme doufat, můžeme se co nejvíce o to přičinit, ale nemůžeme na to spoléhat. Nemůžeme se spoléhat na to, že se změní tolik ekonomika, že ten problém sám vymizí.

Jan BUMBA, moderátor

A když se vrátíme zase do roku 2018 a do této projednávané novely, vysvětlila vláda dostatečným způsobem, z čeho chce pokrýt ty náklady navíc?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Administrativně to určitě vysvětlila. Ekonomicky de fakto řekla, že to bude financovat na dluh, protože ona proti tomu nevzala žádné příjmy. Nezvýšila žádné své příjmy, ať už například tím, že by zvýšila pojistné, zvýšila daně nebo ale třeba tím, že by více motivovala seniory k tomu, aby pracovali, třeba tím, že by jim snížila naopak nejruznější pojistné a daně a motivovala je tou nižší daňovou povinností, aby zůstali déle v práci a tím pádem daleko více lidí odvádělo státu daně a pojistné. Nic takového vláda neudělala a proto de fakto říká, že to bude financovat na dluh tyhle ty změny.

Jan BUMBA, moderátor

Nabízí se nějaká oblast, kde by bylo možné ušetřit nebo omezit státní výdaje a přesunout to na důchody?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

V důchodovém systému určitě máme dvě velké skupiny, kde bysme si mohli pomoci. Jedna z nich jsou právě ti senioři, kteří v České republice odcházejí do důchodu v ten okamžik, kdy dosáhnou toho důchodového věku, ve světě to tak není. Druhá skupina jsou ženy s malými dětmi. V České republice máme jednu z nejdelších rodičovských na světě. Ženy vypadnou na dlouho z trhu práce, během té doby neplatí žádná pojistná, nic státu neodvádí. Naopak stát jim poskytuje dávky, aby měli z čeho žít, takže tam jsou určitě, tam jsou určitě prostor pro zvýšení příjmů. Další věc u těch žen s malými dětmi je to, jak jsou ty ženy s malými dětmi velmi dlouho na rodičovské a potom si tady zaděláváme i na další dalekosáhlé problémy, jako jsou genderové rozdíly ve výši mezd, rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami daleko nejen ten rok, dva po rodičovské, ale i třeba 10 - 15 - 20 let po rodičovské.

Jan BUMBA, moderátor

Já jsem tu otázku ještě myslel ještě tak, krom toho, o čem mluvíte, jestli prostě existuje v tom, co financuje, co vyplácí stát, ještě nějaká reserva, nějaká oblast, kterou by bylo možné omezit nebo dokonce úplně zrušit a namísto toho vyplácet důchody vyšší. Vyšší důchody.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

No, pokud se nebudeme bavit vyloženě o výrazných reformách sociálního systému nebo něčem takovém, tak si nemyslím, že v současnosti měl stát někde výrazný polštář, kde by mohl dlouhodobě brát, aniž by musel financovat na dluh. Často se v této souvislosti zmiňují například na daň z nemovitostí, vůbec nemovitostí daně nebo danění firem, nicméně to jsou věci, které můžete tyto zdanění o trochu zvednout, ale s největší pravděpodobností vám to nepokryje to, co důchodový systém bude potřebovat. Nehledě na to, že ze stárnutím populace nebudou se zvyšovat nároky nejen nebo zvyšovat výdaje důchodového systému, ale budou se zvyšovat i důchodu, zvyšovat i výdaje například i zdravotního systému, takže to není o tom, že bychom měli horkotěžko zalátat vlastně mezery, které máme v důchodovém systému a oddechnout si protože víme, že ty mezery vzniknou i jinde a ty budeme taky muset nějak vyřešit.

Jan BUMBA, moderátor

Hostem dnešního Interview je ekonom Jiří Šatava. Jsem se původně chtěl zeptat, jestli tato důchodová novela představuje nějakou reformu nebo nějaký zárodek reformy důchodového systému v Česku, ale jak jsem vás tak poslouchal, to by byla otázka nadbytečná, protože zjevně nikoli.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Myslím si, že toto ne. Otázku, s čím přijde vláda dál a mluví o velké důchodové reformě, úplně není jasné, co pod tím má být. Mluví se nejčastěji o zavedení jakési sociální pojišťovny, což velká část lidí kritizuje, někteří naopak obhajují. Dokážu si představit, že tam by mohl být nějaký řeknu reformní potenciál, pokud by tedy pod uskupení sociální pojišťovny vznikl jakýsi nezávislý odborný orgán, který by jednak hlídal dlouhodobou udržitelnost toho systému a stanovil by nějaká administrativní pravidla, například, pokud by důchodový účet byl ve vyšší deficitu než něco, takže například nesmíme například výrazně více přidávat na důchody nebo něco podobného, ale mohl by to být také nějaký orgán, pod kterým by fungoval nejrůznější důchodové komise, které tady máme a které často s novou vládou začínají práci znova odznova. Pokud by fungovaly kontinuálně pod nějakým nezávislým orgánem typu sociální pojišťovny, tak by to určitě mohl být přínos.

Jan BUMBA, moderátor

Nepochybujete o tom, že český důchodový systém tu reformu potřebuje, protože oni jsou i jiné hlasy, ony jsou i hlasy, že není potřeba nic od základů překopávat, že stačí jen jaksi parametricky upravovat to, jak to běží.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Tady jsou asi největší neporozumění v tom, co si rozumíme pod důchodovou reformou. Asi není v současnosti reálná důchodová reforma, kde bychom zaváděli nové pilíře. To už jsme, na to už jsme tady prošli dostatečně bohatou historií, kdy jsme zavedli druhý pilíř, zrušili druhý pilíř. Nedokážu si představit, že bychom znovu zavedli nějaký další pilíř a lidé do něj vstupovali, protože ta nedůvěra v to, že to, co se zavede taky nemusí vydržet až do jejího důchodu. Je tady asi relativně velká, asi jsme si ji přiživili těmi změnami, které jsme tady v minulosti dělali, takže si myslím, že reforma v tomto smyslu, že bychom zavedli další pilíře pravděpodobně není reálná. Na druhou stranu myslím si, že tady můžeme mluvit o nějakém, je otázka, jestli je to reforma, možná to není revoluce ale evoluce, kde můžeme podstatně zlepšit to, co máme. Ale to nejsou parametrické změny, to jsou velmi radikální změny. Měli bychom radikálně změnit to, aby Češi věděli, jaký důchody můžou čekat od státu. Měli bychom radikálně změnit to, aby Češi věděli, že jejich rozhodnutí v jistých životních etapách jsou velmi důležité pro jejich důchody, například nedávno jsme dělali studii, pokud senior ztratí jeden, dva roky před důchodem práci, mám několik možností, co může dělat a rozdíl v tom, jak se rozhodně na jeho finanční budoucí jsou velmi vysoké, až milion korun, takže stát by tady mohla daleko zvýšit informovanost seniorů o tom, že se musí na důchod připravovat, kolik můžu od státu čekat, pokud vědí, co můžu od státu čekat, ať už z hlediska výše důchodů, ale taky kdy půjdou do důchodu, protože důchodový věk jsme měli nejdříve nezastropovaný, pak jsme ho postupně graduálně zvedali ten strop, pak jsme zavedli kontinuálně rostoucí důchodový věk, nyní jsme zase zastropovaní na 65 letech, ale jedním dechem většina lidí, že pravděpodobně tento strop se bude dále posouvat.

Jan BUMBA, moderátor

A věděl, no právě, ten stát, věděl by, jaké informace vůbec poskytnout, protože mě by zajímalo, jestli se dá propočítat, jaké důchody prostě budou důchody lidé brát za 15 - 20, 30 let. Víme to?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Určitě jsme schopni propočítat to nebo takhle, nejsme schopni říct se 100% jistotou, co tady budeme mít za 10, 20, 30 let, ale můžeme říci, že nejpravděpodobnější z těch scénářů, které tady do budoucnosti vidíme a které jsou založeny na různých degrafických prognózách a tak dále, budou lidé odcházet do důchodu v takovém a v takovém věku, nebo že vlády budoucí budou držet takový a takový trend a že důchody budoucích seniorů budou plus mínus a takové. Ono je to důležitější, než se zdá, protože jedna věc.

Jan BUMBA, moderátor

Ale dá se to teda spočítat.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Určitě se to spočítat dá, ministerstvo pro své interní spotřeby to tak dělá. Ono si spočítá budoucí deficit důchodového účtu a to, jak to dělá, tak ono spočítá pro každého člověka v České republice jeho budoucí důchod, i jak dlouho očekává, že tento každý jeden člověk v České republice bude dlouho žít a tudíž kolik se mu na důchodu vyplatí a z toho oni napočítají ten kumulovaný deficit, takže my něco tady takového máme a jen to nevyužíváme k tomu, abysme těm seniorům řekli: Vy můžete čekat a tolik od stát a pokud chcete víc, tak si musíte spořit například v tom třetím pilíři, protože kolik si teďka máte spořit.

Jan BUMBA, moderátor

Myslíte tedy, že vláda nebo ministerstvo práce má nějaké informace, které záměrně nezveřejňuje?

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Záměrně je zavádějící slovo. Mají informace, které by mohli seniorům poskytnout nebo všem, nejen seniorům, tam nejde o to, že ministerstvo poskytne informace lidem, kterým je 58 - 59 a jsou pár let před důchodem. Ti už toho moc nezmění, ale jde o to, že neposkytne informace těm nebo neposkytne jim je ve srozumitelné formě a nestrčí jim je pod nos.

Jan BUMBA, moderátor

Třeba nějaká informační kampaň.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Tak nebo mohlo by to fungovat například tak, tuším Švédsko to tak má, že vám tuším dokonce každá rok to bylo, poslal dopis, my o vás víme to, to a to a to v minulosti a můžete očekávat něco takového a takového například v důchodech. To by ministerstvo mohlo dělat, je otázkou samozřejmě, to nemá smysl to posílat každý rok, ale kdyby vám toto poslali například každých 5 let, tak by to už pro vás mohlo být zajímavé. Mohli by to poslat ženám, které odcházejí na rodičovskou dovolenou nebo kterým končí rodičovská dovolená a velká část žen ani neví, že po té, co jim skončí rodičovská dovolená se jim nezapočítává další doba do důchodu, pokud zůstanou doma a tak dále.

Jan BUMBA, moderátor

Ekonom Jiří Šatava z akademického pracoviště **CERGE - EI** byl naším dnešním hostem. Já vám děkuji za rozhovor. Na shledanou.

Jiří ŠATAVA, akademické pracoviště **CERGE-EI**

Děkuju, na shledanou.